

การวิเคราะห์เบื้องหลังเส้นทางฆาตกรของสวีนี่ ท็อดด์ ด้วยหลักเจตจำนงเสรี แบบชาร์ตและพุทธศาสนาเถรวาท

An Analysis of the Background of Sweeney Todd's Murderous Path with Theravada Buddhist and Sartre's Free Will Theories

เมธินี พรหมตา Medhini Promta

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: hf_ceo@hotmail.com

Received December 2, 2025; Revised December 31, 2025; Accepted: April 29, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษาทฤษฎีเจตจำนงเสรีของฌอง ปอล ซาร์ต 2) ศึกษาทฤษฎีเจตจำนงเสรีของพุทธศาสนาเถรวาท และ 3) วิเคราะห์พฤติกรรมของสวีนี่ ท็อดด์ด้วยทฤษฎีเจตจำนงเสรีของฌอง ปอล ซาร์ตและพุทธศาสนาเถรวาท วิธีที่ใช้ในการวิจัยคือการค้นคว้าทางเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาสาระสำคัญของมุมมองด้านเจตจำนงเสรีจากทั้งฌอง ปอล ซาร์ตและพุทธศาสนาเถรวาท ทำให้ทราบว่าทั้งสองฝั่งมองว่ามนุษย์มีเจตจำนงเสรีจริง เลือกทางเดินให้ตนเองอย่างไรก็ได้ แต่เลือกแล้วต้องรับผลที่ตามมาด้วย ด้านฌอง ปอล ซาร์ตระบุโดยตรงว่ามนุษย์ถูกสาปให้มีเสรีภาพ และเสรีภาพต้องมาคู่กับความรับผิดชอบเสมอ ส่วนพุทธศาสนาเถรวาทไม่ได้กล่าวถึงเจตจำนงเสรีโดยตรง แต่มีหลักคำสอนหลายส่วน รวมทั้งคำสอนเรื่อง 'สังขารขันธ์' ที่ยืนยันชัดเจนว่ามนุษย์มีสติปัญญา สามารถคิดและตัดสินใจเองได้ นอกจากนี้ยังมีหลัก 'กรรม' ที่ระบุว่ามนุษย์ทำอะไรไว้ก็ต้องรับผลของสิ่งนั้นเสมอ ดังนั้นเมื่อนำทั้งสองแนวคิดไปใช้วิเคราะห์พฤติกรรมของสวีนี่ ท็อดด์แล้ว จึงกล่าวได้ว่าแม้ สวีนี่ ท็อดด์จะมีภูมิหลังที่ชีวิตถูกทำลายอย่างไร้ความเป็นธรรมจนเกิดความอาฆาตแค้น แต่สุดท้ายแล้วทุกอย่างก็อยู่ที่ความคิดและการตัดสินใจของเจ้าตัวเอง เจ้าตัวเลือกที่จะเดินบนเส้นทางฆาตกรต่อเนื่องเอง และเมื่อเลือกเช่นนั้นแล้วก็ต้องยอมรับสิ่งที่ตามมา

คำสำคัญ: เจตจำนงเสรี; ชาร์ต; พุทธศาสนาเถรวาท

Abstract

This research paper contains these following objectives: 1) to study Jean-Paul Sartre's free will theory, 2) to study Theravada Buddhist's free will theory, and 3) to analyze Sweeney Todd's behaviors with Theravada Buddhist and Jean-Paul Sartre's free will theories. Main perspectives relating to free will, both from Sartre and Theravada Buddhism, were studied by the researcher. From this point, the researcher

realized that the two sides share the belief in free will, indicating that humans are able to choose their own paths but, at the same time, forced to accept consequences. According to Sartre's theory, the philosopher said directly that men are condemned to be free and everybody needs to be responsible for their choices. On the other hand, Theravada Buddhism doesn't mention free will directly, but contains a series of principles, including 'Saṅkhārakkhandha', that confirm humans' intelligence, the ability to think and the ability to make decisions. The law of 'Karma' also insists that humans can never escape results of their choices and acts. Therefore, after analyzing Sweeney Todd's behaviors with Sartre and Theravada Buddhism's views, the researcher discovered that Sweeney Todd became a serial murderer on purpose. Even the life of this fictional character was unfairly destroyed, waking the vengefulness inside him up, everything was controlled by his own mind and decision. It was clear that he chose his own murderous path and, inevitably, had to accept his own ending.

Key words: Free will; Sartre; Theravada Buddhism

บทนำ

สวีนี่ ท็อดด์เป็นตัวละครเอกจากภาพยนตร์แนวมิวสิคัลสยองขวัญเรื่อง "Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street" เดิมทีชื่อเบนจามิน บาร์คเกอร์ เขาเป็นช่างตัดผมอยู่ในกรุงลอนดอน มีชีวิตที่สงบสุขกับภรรยาและลูก แต่อยู่มาวันหนึ่ง ผู้พิพากษาเทอร์ปินซึ่งเป็นตัวละครร้ายกลับใช้อำนาจทางกฎหมายข่มเหงรังแกเขาด้วยการส่งคนมาจับตัวเขาไป และตัดสินจำคุกเขา 15 ปีในคดีที่เขาไม่ได้ก่อหรือแม้แต่มีส่วนรู้เห็น ทั้งหมดนี้เป็นเพราะผู้พิพากษาเทอร์ปินมีความรู้สึกรังเกียจของเบนจามินและต้องการช่วงชิงตัวเธอไป

15 ปีผ่านไป เบนจามินกลับมายังกรุงลอนดอนด้วยตัวตน จริตท่าทาง สีหน้า แววตา นิสัย และบุคลิกที่แตกต่างจากเดิมอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ยังใช้ชื่อใหม่ว่า "สวีนี่ ท็อดด์" เขาเปิดร้านตัดผมอีกครั้งและฆ่าลูกค้าทุกคนที่เข้ามาใช้บริการเพื่อแก้แค้นที่ชีวิตตนเองถูกทำลายอย่างไร้ความเป็นธรรม นอกจากนี้ยังร่วมมือกับคุณนายเลิฟเวท เจ้าของร้านพายที่ให้เขาเช่าพื้นที่ชั้นบนสำหรับดำเนินกิจการ ด้วยการให้เธอนำศพลูกค้าไปแล้วเนื้อทำไส้พาย ทำให้พายของเธออร่อยและขายดีขึ้นอย่างผิดปกติ จากเดิมที่ได้ชื่อว่าเป็นร้านพายที่รสแย่ ที่สุดในกรุงลอนดอน

ความน่าสนใจอยู่ตรงที่สวีนี่ไม่ได้ฆ่าแค่ผู้พิพากษาเทอร์ปินซึ่งเป็นตัวการทำลายชีวิตเขาเท่านั้น แต่เขายังฆ่าคนอื่นๆ ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวผู้วิจัยจึงตั้งข้อสงสัยมาตลอดว่า "อะไรทำให้ผู้ชายที่ทั้งอ่อนโยนและใสซื่อเปลี่ยนไปได้ขนาดนี้? จากคนดีทำไมกลายเป็นฆาตกรต่อเนื่อง?" และที่สำคัญที่สุดคือ "เขาเป็นเช่นนี้เพราะถูกสถานการณ์บีบบังคับจนหมดหนทางจริงๆ หรือเขาเลือกเองกันแน่?"

แรงบันดาลใจในการเลือกหัวข้อวิจัยสืบเนื่องมาจากการที่ไม่ว่าจะในชีวิตจริง ในภาพยนตร์ หรือในละครเรื่องใด เวลามีกคนทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เช่น รังแกผู้อื่น ดูถูกผู้อื่น ทำร้ายผู้อื่น ขโมยของ ปล้น

ก่อเหตุฆาตกรรม ฯลฯ ผู้วิจัยจะเห็นความเชื่อที่ว่า “ผู้กระทำไม่ได้ร้ายโดยเนื้อแท้ แต่ร้ายเพราะความจำเป็น” เสมอ กล่าวคือไม่ได้ทำผิดเพราะอยากทำ แต่ทำเพราะความกดดันจากผู้คนและสภาพแวดล้อม ต่อมาเมื่อได้ชมภาพยนตร์เรื่อง “Sweeney Todd: The Demon Barber of Fleet Street” ผู้วิจัยก็เห็นปมปัญหาว่าสวินนี่ ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดแบบธรรมดาทั่วไป แต่เขามีมิติชีวิตที่ซับซ้อนและน่าสนใจหลายอย่าง มีเงื่อนไขชีวิตที่ทำให้เขาแตกต่างจากคนอื่นๆ ทั้งหมดควรนำมาวิเคราะห์ด้วยแนวคิดที่เกี่ยวกับเจตจำนงเสรีของนักปรัชญาฌอง ปอล ซาร์ด และ พุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งเป็นสาขาที่ผู้เขียนเห็นว่ามีความสามารถใช้อธิบายชีวิตของสวินนี่มากที่สุด เพื่อวิเคราะห์ว่า “สวินนี่เป็นฆาตกรเพราะเหตุสุดวิสัยอย่างที่ทำให้ผู้ทำผิดหลายคนได้รับความเห็นใจจริงๆ หรือเพราะเขามีด้านมืดในตัวอยู่แล้วและเลือกเส้นทางนี้เอง” พร้อมเสนอวิธีแก้ปัญหามาสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาทฤษฎีเจตจำนงเสรีของฌอง ปอล ซาร์ด
- 2) เพื่อศึกษาทฤษฎีเจตจำนงเสรีของพุทธศาสนาเถรวาท
- 3) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของสวินนี่ ที่สอดคล้องด้วยแนวคิดเจตจำนงเสรีของฌอง ปอล ซาร์ด

และพุทธศาสนาเถรวาท

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยทางปรัชญา เน้นการอ่านตัวบท (หนังสือของซาร์ดและพระไตรปิฎก) แล้วตีความโดยผู้วิจัย แล้วนำผลการตีความนั้นมาตอบปัญหาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการศึกษา

1. ผลการวิจัยทั่วไป การวิเคราะห์พฤติกรรมของสวินนี่ ที่สอดคล้องด้วยแนวคิดของนักปรัชญาฝั่งที่ปฏิเสธเจตจำนงเสรี แม้ว่าการวิจัยนี้ต้องการจะนำแนวคิดของซาร์ดและพุทธศาสนาเถรวาทมาอธิบายการกระทำของสวินนี่ที่สอดคล้อง แต่หากเริ่มต้นด้วยแนวคิดของนักปรัชญาฝ่ายที่คิดตรงกันข้ามกับซาร์ดและพุทธศาสนา ก็จะช่วยให้เราเข้าใจแนวคิดของซาร์ดและพุทธศาสนาเถรวาทมากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดของนักคิดฝ่ายนี้ก่อน โดยคัดเลือกมาสองคนคือ บี.เอฟ. สกินเนอร์ และแซม แฮริส

(1) “สวินนี่ ที่สอดคล้องกลายเป็นฆาตกรเพราะถูกปัจจัยแวดล้อมหล่อหลอม ไม่ใช่เพราะเขาเลือกที่จะเป็น” (บี.เอฟ. สกินเนอร์) จากแนวคิดของบี.เอฟ. สกินเนอร์ (Skinner, 2002) นักจิตวิทยาและนักพฤติกรรมศาสตร์ชาวอเมริกัน การกระทำของมนุษย์ ล้วนเกิดมาจากสถานการณ์รอบตัว นั่นหมายความว่าสวินนี่ ที่สอดคล้องไม่ได้เปลี่ยนจากผู้ชายที่ทั้งอ่อนโยนและใสซื่อมาเป็นฆาตกรด้วยความสมัครใจ แต่เป็นเพราะถูกความไม่ยุติธรรมบีบบังคับ ซึ่งในที่นี้คือการถูกผู้พิพากษาเทอร์ปิงสั่งจำคุกนาน 15 ปีโดยที่เขาไม่มีความผิดและทำลายครอบครัวของเขา

ถึงแม้ในมุมมองของใครหลายคน (รวมทั้งผู้วิจัยด้วย) สวินนี่จะเป็นปีศาจร้ายที่ฆ่าคนไม่เลือกหน้า ปลอ่ยให้ความอาฆาตมีอิทธิพลเหนือสติและเหตุผลจนฆ่าภรรยาตายไปโดยไม่รู้ตัวและเกือบฆ่าลูกสาวที่ตนรอเจอมาตลอด 15 ปีแต่ในมุมมองของสกินเนอร์ เขาจะไม่ประณามสวินนี่ แต่เขาจะ

เข้าใจว่าพฤติกรรมของสวีนีนี้เป็นไปด้วยเหตุสุดวิสัย การถูกใส่ร้ายในสิ่งที่ตนไม่ได้ทำและถูกแย่งของรักทำให้สวีนีนี้เจ็บปวด และเมื่อเวลาผ่านไป ความเจ็บปวดก็แปรสภาพเป็นความแค้น และความแค้นนั้นก็หล่อหลอมให้สวีนีนี้กลายเป็นฆาตกรในที่สุด สวีนีนี้ไม่ได้เลือกว่าเขาอยากเดินเส้นทางนี้ ดังนั้นหากจะมีวิธีที่ช่วยให้สวีนีนี้เลือกรับมือกับปัญหาด้วยวิธีอื่นแทน สกินเนอร์เชื่อว่าต้องแก้ไขที่ปัจจัยแวดล้อมของเขา ต้องไม่ให้มีเหตุการณ์ที่ทำร้ายจิตใจอย่างรุนแรงเกิดขึ้นกับเขา เมื่อปัจจัยแวดล้อมดีสวีนีนี้จะมีชีวิตที่เป็นสุข ไม่มีอะไรมากดดันให้เขาต้องฆ่าใคร

ผู้วิจัยเห็นว่า ประการแรก...ปัจจัยแวดล้อมไม่ใช่สิ่งที่ควบคุมได้เสมอไป บางครั้งปัจจัยที่ว่านี้เป็นตัวบุคคล ซึ่งแน่นอนว่าเราไม่สามารถไปบังคับให้ใครปรับเปลี่ยนนิสัยหรือพฤติกรรมได้ บางครั้งเป็นเหตุสุดวิสัย เช่น ฐานะทางการเงินของครอบครัว หรือบางครั้งก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่สามารถย้อนกลับไปแก้ไขอะไรได้เช่นเรื่องของสวีนีนี้เป็นต้น ปัจจัยแวดล้อมของเขาคือความชั่วที่ผู้พิพากษาเทอร์ปินกระทำต่อเขาตั้งแต่เมื่อ 15 ปีก่อน ไม่มีใครสามารถย้อนเวลาไปยับยั้งผู้พิพากษาเทอร์ปินไม่ให้พราดถูกพราดภรรยาของสวีนีและส่งเขาเข้าคุกอย่างไม่เป็นธรรมได้ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะช่วยให้สวีนีนี้ไม่ต้องเป็นฆาตกรด้วยการแก้ที่ปัจจัยแวดล้อมของเขา

ประการที่สอง... การที่สวีนีนี้ถูกทำลายชีวิตเป็นเพียงเชื้อเพลิงที่จุดไฟแห่งความแค้นขึ้นมาในใจเขา แต่สิ่งที่เขื่อนน้ำมันสาทำให้ไฟนั้นลุกโชนแรงขึ้นเรื่อยๆ ก็คือเจตนากรรมของเขา ดังที่เห็นได้ชัดในภาพยนตร์ว่าเขาสาธยายทัศนคติเกี่ยวกับการฆ่าคนอย่างเป็นเรื่องเป็นราว ระบุชัดเจนว่าทุกคนสมควรตาย และลั่นวาจาว่าจะฆ่าคนไปเรื่อยๆ นั้นหมายความว่าเขาคิดไตร่ตรองทุกอย่างดีแล้ว เขาเลือกเองว่าอยากเป็นฆาตกร

หากสกินเนอร์ได้เห็นฉากที่สวีนีนี้พูดกับคุณนายเลิฟเวทว่าทั้งตนและเธอล้วนเป็นสุนัขจนตรอก เขาจะมองว่า นี่คือนิ่งในหลักฐานที่สนับสนุนว่าสวีนีนี้ไม่ได้อยากฆ่าคน แต่ผู้วิจัยกลับคิดตรงกันข้าม เพราะคำว่า ‘สุนัขจนตรอก’ ควรใช้กับสถานการณ์ที่ถูกปัญหารุมเร้าอย่างรุนแรงถึงขนาดที่จำเป็นต้องใช้วิธีใดวิธีหนึ่งที่ได้เด็ดขาดในการรับมือเท่านั้น ไม่อย่างนั้นจะมีใครตระการกำลัปากหรือเป็นอันตราย เช่น หญิงสาวถูกคนร้ายซึ่งเป็นชายร่างกำยำไล่ตามเข้าไปในซอยเปลี่ยว เธอหนีต่อไปไม่ได้เนื่องจากเป็นทางตัน คนร้ายจับตัวเธอได้ในที่สุด เธอไม่มีทั้งอาวุธและเรียวยาวแรงที่จะสู้กับอีกฝ่ายได้ จะเรียกให้ใครมาช่วยก็ไม่ได้ สุดท้ายเธอจึงถอดปืนปึกผมของตัวเองออกมาแล้วแทงคนร้ายบาดเจ็บ ทำให้หนีไปได้อย่างปลอดภัย หรือกรณีของตัวละครเจ้าสีเกิดจากละครไทยเรื่อง ‘สาปภูเขา’ ก็เช่นกัน เจ้าสีเกิดเป็นเจ้าหญิงจากราชวงศ์ต่างแดนที่ถูกยึดมาเป็นเชลยในแผ่นดินไทย ซึ่งถึงแม้เธอและครอบครัวจะไม่เคยกระทำความผิดใดๆ ต่อแผ่นดินไทยเลย แต่ด้วยความที่บ้านเมืองของเธอเป็นปรปักษ์กับแผ่นดินไทย เธอจึงโดนหญิงโฉม ลูกสาวของท่านเจ้าคุณกลาโหม ยุยงปลุกปั่นชาวบ้านให้พากันรังเกียจเธอ นอกจากนี้หญิงโฉมยังชอบรังแกเธอเป็นประจำ ไม่ว่าจะด้วยการพูดเสียดสีหรือทำร้ายร่างกายจนเธอเกือบตาย ทำให้เจ้าสีเกิดไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างสงบสุข สุดท้ายเธอก็หมดความอดทน ต้องใช้กำลังร่างกายสู้หญิงโฉมกลับและฆ่าให้หยุดรังแกเธอเสียที

แต่กรณีของสวีนีนี้ ผู้วิจัยมองว่าใช้คำว่า ‘สุนัขจนตรอก’ ไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องที่ผ่านเลยมาแล้ว ไม่ใช่ เหตุการณ์ปัจจุบันที่หากไม่ทำอะไรสักอย่างจะมีอุปสรรคในการใช้ชีวิต เรื่องการถูกส่งเข้าคุกโดยที่ไม่มีควมผิดก็ผ่านมานานถึง 15 ปีแล้ว ภรรยาก็ฆ่าตัวตายไปแล้ว (ตามที่สวีนีนี้เข้าใจผิด เพราะคุณนายเลิฟเวทโกหก) ลูกสาวก็ถูกพราดไปแล้ว ถึงแม้สวีนีนี้จะฆ่าผู้พิพากษาเทอร์ปินก็ไม่ทำให้

ได้ทั้งสองคนกลับคืนมาอยู่ดี อย่างไรก็ตามเขาก็ต้องจมอยู่กับความเจ็บปวดต่อไปอยู่ดี กรณีของคุณนายเลิฟเวทท์เช่นกัน กิจการร้านพายเนื้อของเธอแย่จนหนี้สินพอกพูนก็เรียกว่าภาวะสุ้นจนตรอกไม่ได้ เพราะยังมีหนทางอื่นให้เลือก เช่น ปรับปรุงสูตรพายใหม่ให้อร่อยขึ้น หรือคิดกลยุทธ์ต่างๆในการดึงดูดลูกค้า ไม่ใช่ร่วมมือกับสวินนี่แล้วเอาเนื้อคนมาทำไส้พายเพื่อประหยัดต้นทุนและใช้หนี้สิน

(2) “สวินนี่ไม่ได้อยากเป็นฆาตกร สวินนี่อาจจะฆ่าคนไปโดยไม่รู้ตัว สวินนี่ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบที่ตัวเองฆ่าคน และทุกคนควรเห็นใจสวินนี่” (แซม แฮริส) แนวคิดของแฮริส (Harris, 2012) เป็นอีกหนึ่งแนวคิดที่มองพฤติกรรมมนุษย์ด้วยหลักวิทยาศาสตร์ โดยเขาเชื่อเหมือนสกินเนอร์ ตรงที่ว่าภูมิหลังของมนุษย์คือสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของเจ้าตัว ไม่ใช่เจตจำนงเสรี และหากจะแก้ปัญหาที่ต้องแก้ด้วยการปรับภูมิหลัง แต่ทั้งหมดไม่ได้มีเพียงเท่านั้น แฮริสเชื่อดูว่าสมอมมนุษย์สามารถสั่งการได้ก่อนที่จะทำตัวจะทำอะไรลงไป ดังนั้นเมื่อมีใครทำอะไรลงไป คนคนนั้นจึงไม่สมควรถูกก่นด่า สาปแช่ง หรือแม้แต่เรียกร้องให้ต้องรับผิดชอบ เพราะเจ้าตัวไม่ได้เลือกที่จะทำและอาจทำไปโดยที่ไม่รู้ตัว ตรงกันข้าม คนคนนั้นสมควรได้รับความเห็นใจและความเข้าใจ ซึ่งหากแฮริสได้มาเห็นชีวิตของสวินนี่ ที่อดดีทั้งหมด แน่แน่นอนว่าเขาจะต้องคิดว่าตัวละครนี้น่าเห็นอกเห็นใจเพราะมีภูมิหลังที่เลวร้าย ไม่ได้ฆ่าคนโดยสมัครใจและอาจฆ่าไปโดยไม่รู้ตัวเสียด้วยซ้ำ ดังนั้นจึงไม่สมควรถูกเรียกว่าปีศาจตามที่ปรากฏในชื่อภาพยนตร์ว่า ‘The Demon Barber’ (แปลตรงตัวได้ว่าช่างตัดผมจอมมาร/ปีศาจ) และไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบอะไร แต่สมควรได้รับความเข้าใจและการปรับแก้ภูมิหลัง ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ผู้วิจัยไม่เห็นด้วย จึงจะขออธิบายข้อคัดค้านแยกเป็นแ่งมุดังต่อไปนี้

แ่งมุดแรกเป็นเหตุผลเดียวกับที่คัดค้านสกินเนอร์ คือภูมิหลังของตัวละครนี้เป็นเพียงสิ่งกระตุ้น แต่สิ่งที่มีอำนาจใหญ่จริงๆคือการตัดสินใจของเจ้าตัวเอง เขาวางแผนอย่างแยบยลเองว่าจะแก้แค้นผู้พิพากษาเทอร์-ปินอย่างไร จะจัดการกับศพของอดอล์ฟอย่างไร และจะฆ่าลูกค้าทุกคนที่เข้ามาใช้บริการและสั่งให้คุณนายเลิฟเวทท์เอาเนื้อไปทำไส้พายต่อ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยได้อธิบายไปแล้วว่าไม่ใช่การถูกภูมิหลังบีบ สวินนี่ไม่ใช่สุ้นจนตรอก (ผู้ที่หมดทางเลือก) เพราะถึงแม้เขาจะทำทั้งหมดนี้ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงชะตาชีวิตตนเองได้ และยิ่งใจความเจ็บปวดก็ต้องอยู่กับเขาตลอดไปอยู่ดี

แ่งมุดที่สองคือ เป็นไปไม่ได้เด็ดขาดที่สวินนี่จะฆ่าคนเพราะสมอมสั่งการก่อนที่จะเขารู้ตัว เพราะหากเป็นเช่นนั้นจริง เขาต้องตกใจบ้างที่เห็นทั้งศพและเลือดมากมายขนาดนั้น แต่สิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์คือแวตตาที่เคียดแค้นและโหดเหี้ยม พร้อมด้วยทัศนคติที่ว่ามนุษย์สมควรตาย และวาทะที่ว่าตนจะฆ่าคนต่อไปเรื่อยๆ ไม่มีวันแววของความกลัวหรือความสลดแม้แต่หน่อย

แ่งมุดสุดท้ายคือ ผู้วิจัยมองว่าภูมิหลังของสวินนี่นั้นน่าสงสารจริง เมื่อ 15 ปีก่อน (สมัยที่ยังเป็นเบน-จามิน บาร์คเกอร์) เขามีทุกอย่างเพียบพร้อม มีอาชีพ มีครอบครัวที่อบอุ่น อยู่อย่างสงบสุขมาตลอด แต่สุดท้ายก็ถูกผู้พิพากษาเทอร์ปินทำลายหมดสิ้น จึงไม่น่าแปลกใจที่สวินนี่จะมีทั้งความเจ็บปวดและความแค้นฝังลึก ดังที่ตัวอย่างภาพยนตร์ (Trailer) มีคำบรรยายว่า “นี่คือเรื่องราวของชายธรรมดาคนหนึ่งผู้มีพร้อมทุกอย่าง กระทั่งเขาถูกผู้มีอำนาจแย่งอิสรภาพ ทำลายครอบครัว และเนรเทศไปไกลแสนไกล และท่ามกลางความทุกข์ระทมนั้นเอง...ตัวตนใหม่ก็ถือกำเนิดขึ้น”

ผู้วิจัยเข้าใจความเจ็บปวดของสวินนี่ดีว่าเป็นเรื่องไม่ยุติธรรมมากๆที่คนๆหนึ่งใช้ชีวิตอยู่ดีๆมาตลอด ไม่เคยมีปัญหากับใคร จำต้องมาโดนคนที่ใช้อำนาจทางกฎหมายผิดวิธีช่วงชิงทุกอย่างอันเป็นที่รักไป อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนี้ไม่ได้หมายความว่าสวินนี่จะมีสิทธิฆ่าใคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดา

ลูกค้าซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่ได้มีส่วนในการทำลายชีวิตเขาเลยแม้แต่น้อย ทุกคนตั้งใจมาตัดผมและโกนหนวด แต่กลายเป็นว่าถูกล่อลวงมาฆ่า ผู้วิจัยมองว่าการที่สวีนี้นี้ทำเช่นนี้ไม่ได้ต่างอะไรกับผู้พิพากษาเทอร์ปินเลย เพราะเป็นการโยนความทุกข์ให้ผู้ที่ไม่รู้โอหนือเหน่เหมือนกัน เมื่อสวีนี้นี้เข้าใจดีว่าความเจ็บปวดเป็นอย่างไร เขาก็ไม่ควรโยนความเจ็บปวดนั้นให้ผู้อื่นต้องรับต่อ เพราะความเจ็บปวดที่ว่ามันไม่ใช่แค่ความรู้สึกของบรรดาลูกค้าเวลาถูกมีดโกนของสวีนี้นี้ปาดลงบนผิว แต่เป็นความเจ็บปวดของบรรดาเพื่อนฝูง ญาติ พ่อ แม่ ลูก หลาน และคนอื่นๆในครอบครัวที่เฝ้ารอคนเหล่านั้นกลับไปด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงแยกแยะความสับสนไว้อย่างต่างหาก คือเข้าใจว่าทำไมสวีนี้นี้ถึงเจ็บปวดและแค้นมากขนาดนั้น แต่ต่อต้านการกระทำของเขา และมองว่าหากเขาเลือกเส้นทางนี้แล้ว เขาก็สมควรต้องยอมรับผลจากการเลือกของตัวเอง นั่นคือการขาดสติจนฆ่าภรรยาตัวเอง ต้องมานั่งกอดศพเธออย่างอาลัยอาวรณ์ และสุดท้ายตัวเองก็โดนฆ่าตายเอง ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่แฮริสไม่ได้ให้ความสนใจ เขามองว่าสวีนี้นี้ไม่สมควรมีจุดจบเช่นนี้ เพราะสวีนี้นี้เดินบนเส้นทางที่ตนไม่ได้สมัครใจเลือก มองแต่ความเจ็บปวดของผู้กระทำ ไม่ได้มองว่าครอบครัวของผู้ถูกกระทำก็เจ็บปวดเป็น และสมควรได้รับความยุติธรรมเช่นกัน แต่ผู้วิจัยมองตรงกันข้ามทั้งหมด

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่หนึ่งและสาม การวิเคราะห์พฤติกรรมของสวีนี้นี้ ที่ถอดด้วยทฤษฎีเจตจำนงเสรีของซาร์ต ทฤษฎีของซาร์ต (Sartre, 2020) แตกต่างจากทุกแนวคิดที่ผู้วิจัยกล่าวถึงข้างต้นอย่างสิ้นเชิง เพราะสำหรับซาร์ตแล้ว เขาเชื่อและยืนยันอย่างหนักแน่นว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมเสรีภาพราวกับต้องคำสาป ทุกคนล้วนมีทางเลือกเดิน เพียงแต่เลือกแล้วต้องยอมรับผลที่ตามมาด้วย ดังนั้น หากซาร์ตได้มาเห็นชีวิตของสวีนี้นี้ ที่ถอดแล้ว เขาจะต้องมองว่าทุกอย่างคือการเลือกของเจ้าตัว เจ้าตัวกลายเป็นฆาตกรด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพราะถูกปัจจัยแวดล้อมหล่อหลอมให้เป็น เหมือนอย่างทีสกินเนอร์และแฮริสเชื่อ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดของซาร์ต จากนั้นจึงจะนำแนวคิดของเขามาหักล้างแนวคิดของนักปรัชญาฝั่งที่ปฏิเสธเจตจำนงเสรี พร้อมแสดงมุมมองส่วนตัวสนับสนุนแนวคิดของเขาด้วย โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามสาระสำคัญของภาพยนตร์และแนวคิดของนักปรัชญาทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

(1) สวีนี้นี้อ้างว่าตนเป็นสุนัขจวนตรอก สวีนี้นี้พยายามพูดและแสดงออกว่าตนไร้ทางเลือก ตนต้องมาเป็นฆาตกรด้วยความจำเป็น ไม่ต่างอะไรกับสุนัขที่ถูกด้อนจนมุมและต้องกัดฝ่ายตรงข้ามถึงตาย แนวคิดของฝั่งที่ปฏิเสธเจตจำนงเสรี: เชื่อว่าสวีนี้นี้พูดถูกแล้วว่าตนและคุณนายเลิฟเวท ล้วนเป็นสุนัขจวนตรอก เพราะทั้งสองมีชีวิตที่ยากลำบากจริง และความยากลำบากนั้นก็ทรหดเหลือจะทน จนสุดท้ายแล้วทั้งสองต้องมาช่วยกันฆ่าคนแล้วนำไปทำไส้พายขายลูกค้า

การหักล้างด้วยแนวคิดของซาร์ต: คำว่า ‘สุนัขจวนตรอก’ เป็นเพียงข้ออ้างที่สวีนี้นี้ยกขึ้นมา เพราะไม่อยากจะยอมรับว่าแท้จริงแล้วตนมีเสรีภาพ โดยซาร์ตกล่าวไว้ในบท ‘Bad Faith’ จากหนังสือเรื่อง Being And Nothingness ของเขาว่า บางครั้งมนุษย์ก็หลอกตนเอง ทำเหมือนกับว่าตนเองไม่มีเสรีภาพ ทั้งที่ความจริงแล้วรู้อยู่แกล้งว่ามีเพราะไม่อยากจะผลลัพธ์มาเป็นภาระ สวีนี้นี้รู้ดีว่าตนสามารถเลือกได้ว่าจะเป็นฆาตกรหรือไม่ แต่ก็ไม่เอาคำว่าสุนัขจวนตรอกมาบังหน้า หลอกทั้งคนอื่นและตนเองว่าถูกบังคับให้ฆ่าคน ทั้งนี้เพราะไม่อยากจะรับผิดชอบจากการเลือก ไม่ว่าจะเป็นการถูกลงโทษทางกฎหมาย การต้องจมอยู่กับแผลในอดีตลึกกว่าเดิม การต้องเผชิญกับด้านมืดของตนเองที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน ฯลฯ

มุมมองของผู้วิจัย: ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าสวินนี่เจอเรื่องเลวร้ายมามากมายจริง และเข้าใจดีว่าเขา ก็เหมือนกับมนุษย์คนอื่นๆตรงที่ถึงแม้จะเป็นคนดีแค่ไหน แต่ความอดทนต่อการถูกทำร้ายและความ เจ็บปวดก็มีขีดจำกัด ซึ่งเมื่อถึงขีดจำกัดแล้ว มนุษย์ทุกคนจะมีวิธีการแสดงออกที่แตกต่างกันไป บาง คนอาจแสดงออกด้วยการเจียบขริม แยกตัวไปอยู่คนเดียว ไม่พูดจากับใคร หรือแค่กลายเป็นคนขี ้ระแวงแต่ไม่ได้ทำร้ายใคร ส่วนสวินนี่แสดงออกด้วยการฆ่าคนอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเพียงแค่ว่าเข้าใจสวินนี่เท่านั้นว่าเขากลายมาเป็นแบบนี้เพราะมีอะไรเป็น ตัวจุดชนวน แต่ไม่เคยมองว่าการกระทำของเขานั้นถูกต้อง และไม่เคยเห็นด้วยที่เขาอ้างว่าตนเป็นสุนัข จนตรอก ผู้วิจัยยังคงยืนหยัดข้างแนวคิดของชาร์ตที่ว่ามนุษย์มีเสรีภาพเช่นเดิม ในทัศนะของผู้วิจัย ถึงแม้สวินนี่จะถูกทำลายชีวิตจนตัวเองต้องตกต่ำแค่ไหน แต่เขาก็ยังมีหนทางอื่นมากมายให้เขา เลือกใช้เพื่อรับมือกับความเจ็บปวด ไม่จำเป็นต้องมาเป็นฆาตรกรแล้วฆ่าผู้บริสุทธิ์ไปเรื่อยเช่นนี้

(2) สวินนี่สูญเสียคนที่สำคัญที่สุดในชีวิตไป และเผชิญจุดจบแบบเดียวกับที่ตนหยิบยื่นให้ ผู้อื่น สวินนี่ฆ่าผู้อื่นตายอย่างเลือดเย็น ปล่อยให้ความแค้นอยู่เหนือเหตุผล จนฆ่าภรรยาไปโดยไม่รู้ตัว และเกือบฆ่าลูกสาวของตนเอง นอกจากนี้เขายังพยายามปกปิดความลับเรื่องการนำเนื้อเหยื่อมาแล่ ทำไส้พาย แต่สุดท้ายแล้วก็ปิดไม่มิด เพราะเขาและคุณนายเลิฟเวทต้องเผาทำลายซากเหยื่อ ทำให้ ควันทีออกมาจากปล่องไฟร้านหมื่นรุนแรงผิดปกติ จนชาวบ้านได้กลิ่น อีกทั้งโทบียังพบชิ้นส่วนมนุษย์ ในไส้พายด้วย เมื่อรู้ดังนี้แล้ว เขาก็ร้องไห้หวั่นไหว และฆ่าสวินนี่ตายในที่สุด แนวคิดของฝั่งที่ปฏิเสธ เจตจำนงเสรี: ภาพยนตร์ไม่สมควรจบเช่นนี้ สวินนี่ไม่สมควรถูกโทบีย่า เพราะที่ผ่านมา เขาเป็น ฆาตรกรเพราะถูกสภาพแวดล้อมที่โหดร้ายหล่อหลอม เขาไม่มีเจตนาร้าย เขาไม่ได้อยากเป็นแบบนี้ เขา อาจฆ่าคนไปโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นเขาจึงไม่มีความจำเป็นต้องรับผิดชอบอะไร

การหักล้างด้วยแนวคิดของชาร์ต: สวินนี่เลือกหยิบยื่นความตายให้ผู้อื่นก่อนทั้งที่เกือบ ทั้งหมดเป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่เคยกระทำความผิดต่อเขาเลย และเลือกที่จะปล่อยให้ความแค้นเป็นนายใหญ่ จนฆ่าภรรยาตัวเองและเกือบฆ่าลูกสาวด้วย ดังนั้นเขาต้องรับผลที่ตามมาให้ได้ นั่นคือการต้องมากอด ศพภรรยาด้วยความเจ็บปวด การไม่สามารถลบความเจ็บปวดออกจากใจได้อีก และสุดท้ายคือการถูก โทบีย่าตาย

มุมมองของผู้วิจัย: ผู้วิจัยคิดเช่นเดียวกับชาร์ต คือทุกอย่างมีจุดเริ่มต้นก็ต้องมีผลลัพธ์เสมอ สวินนี่เลือกเส้นทางฆาตรกรให้ตัวเองอย่างเห็นได้ชัด เขาทั้งแสดงทัศนคติอันเลือดเย็นที่มีต่อความตาย คิดว่ามนุษย์ล้วนสมควรตาย คิดว่าตนมีสิทธิหยิบยื่นความตายให้ผู้อื่น อีกทั้งเขายังคิดพิจารณาทุก อย่างอย่างละเอียด ทั้งการตกลงร่วมมือกับคุณนายเลิฟเวทว่าจะแล่เนื้อเหยื่อไปทำไส้พาย การ ดัดแปลงเก้าอี้บนร้านตัดผมของเขาให้กลายเป็นเก้าอี้กลที่จะส่งศพเหยื่อไปที่ห้องอบขนมของคุณนาย เลิฟเวทได้ทันที ไปจนถึงแผนล่อลวงเหยื่อเข้ามาในร้าน และการพยายามปกปิดความลับ อย่างสุด ความสามารถ ดังนั้นจึงต้องยอมรับสิ่งที่ตามมาหลังจากนั้นให้ได้ว่าไม่มีความลับใดจะถูกซ่อนไปได้ ตลอดกาล เขากับคุณนายเลิฟเวทร่วมมือกันฆ่าคน ชิ้นส่วนร่างกายมากมายกองอยู่ในห้องอบขนมและ ต้องถูกเผาทั้ง สักวันก็ต้องมีชาวบ้านรู้สึกว่กลิ่นควันทีออกมาจากปล่องไฟหมื่นผิดปกติอยู่ดี และโทบีย ซึ่งทำงานใกล้ชิดกับทั้งสวินนี่และคุณนายเลิฟเวทก็ต้องรู้ความลับเข้าสักวัน เมื่อเขารู้แล้วก็ย่อมต้อง กลัว ต้องหยุดวงจรสุดสยองนี้ด้วยการฆ่าสวินนี่

ส่วนกรณีที่เขากล่าวกรรยาตัวเองเพราะจำเธอไม่ได้ หลายคนอาจเห็นใจสวีนนี้ว่าถึงอย่างไรเขาก็เสียใจมาก เขาทำไปเพราะคิดว่าเป็นหญิงขอทาน หากรู้ว่าเป็นกรรยาตัวเองเขาไม่มีทางลงมือแน่นอน แอริสซึ่งมีแนวคิดคัดค้านเจตจำนงเสรีแบบสุดทาง ก็จะต้องแสดงความคิดเห็นอย่างแน่วแน่ สวีนนี้ทำไปเพราะสมองสั่งการ เขาไม่รู้ตัวเสียด้วยซ้ำว่ากำลังทำอะไรอยู่ แต่ผู้วิจัยก็จะคัดค้านเช่นกัน ว่าเป็นไปไม่ได้ที่ สวีนนี้จะทำไปโดยไม่รู้ตัว เพราะเขาแสดงทัศนคติต่อความตายและเจตนาที่อยากฆ่าคนออกมาชัดเจน ทั้งยังมีการดัดแปลงเก้าอี้ให้มีกลไกพิเศษเพื่อส่งศพให้คุณนายเลิฟเวทเอาไปทำไส้ขนมต่อ ทั้งหมดนี้เป็นข้อพิสูจน์ที่มีน้ำหนักมากพอแล้วว่าทุกอย่างถูกคิดวางแผนและตัดสินใจเลือกมาอย่างดี ไม่ใช่ปฏิกิริยาฉับพลันที่เกิดจากการสั่งการของสมอง นอกจากนี้ไม่ว่าหญิงตรงหน้าจะเป็นขอทานหรือกรรยาของตน สวีนนี้ก็ไม่มีสิทธิฆ่าใคร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองว่าการอ้างว่าฆ่าเพราะไม่รู้ว่าเป็นกรรยาของตนจึงไม่ใช่เรื่องน่าเห็นใจและสมควรได้รับการอภัย ส่วนตอนจบของภาพยนตร์ก็เป็นผลลัพธ์ที่สืบเนื่องมาจากการเลือกเส้นทางชาตกรของสวีนนี้เองทั้งสิ้น แม้จุดเริ่มต้นของเรื่องราวจะอยู่ที่การถูกผู้พิพากษาเทอร์ปินทำลายชีวิตจนย่อยยับ แต่การที่สุดท้ายแล้วเขาต้องเสียกรรยาไปด้วยและตัวเองก็ถูกฆ่าตายด้วย เขาจะโทษใครอื่นไม่ได้ นอกจากตัวเขาเองที่มัวแต่จมอยู่ในความแค้นจนไม่รู้จักพิจารณาเหตุผลและความเป็นจริงให้รอบคอบ

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่สองและสามการวิเคราะห์พฤติกรรมของสวีนนี้ ที่สอดคล้องทฤษฎีเจตจำนงเสรีแบบพุทธศาสนาเถรวาท พุทธศาสนาเถรวาทไม่มีแนวคิดเรื่องเจตจำนงเสรีตรงๆ เหมือนฮาร์ต แต่เราสามารถวิเคราะห์หลักธรรมบางส่วนที่สำคัญในพุทธศาสนาเถรวาท แล้วตีความว่าในหลักธรรมเหล่านี้ แผงแนวคิดเรื่องเจตจำนงเสรีอยู่ ผู้วิจัยเลือกหลักธรรมสองหมวดคือ หลักธรรมเรื่องขันธห้าและหลักธรรมเรื่องกรรม ดังจะแสดงรายละเอียดต่อไป

(1) สวีนนี้ ที่สอดคล้องกับ ขันธ์ 5 มนุษย์ทุกคนล้วนมี 5 องค์ประกอบต่อไปนี้ สวีนนี้ ที่สอดคล้องเช่นกัน รูปขันธ์ หรือ ร่างกาย: ในภาพยนตร์ สวีนนี้มีลักษณะทางกายภาพเป็นผู้ชาย ผมสีดำมีขาแวมนเล็กน้อย ฟุ และยุ่งเหยิง ผิวขาวซีด ขอบตาคล้ำ ซึ่งถ้ามองตามหลักพุทธศาสนาแล้ว ทั้งหมดนี้ไม่มี ความอยู่ยงคงกระพัน เนื่องจากเป็นวัตถุธาสมารถจับต้องได้ เวลาเปลี่ยน สถานการณ์เปลี่ยน สภาพของสิ่งเหล่านี้ก็เปลี่ยนได้

เวทนาขันธ์ หรือ ความรู้สึก: เวทนาขันธ์ของสวีนนี้ที่เห็นได้ชัดในภาพยนตร์คือความโกรธ ความเจ็บปวด และ ความอาฆาตแค้น ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นหลังจากที่เขาได้รับรู้ประสบการณ์ที่เลวร้ายผ่านผัสสะ เกิดขึ้นโดยที่ไม่ต้องผ่านกระบวนการคิด ไม่ต้องระลึก และไม่ต้องจดจำอะไรเหมือนสัญญาขันธ์

สัญญาขันธ์ หรือ การตระหนักรู้: สังขารขันธ์เป็นการระลึกได้ว่าตนเคยมีประสบการณ์กับสิ่งใดมา ซึ่งตัวอย่างของสวีนนี้ เช่น การจำได้ว่าร้านนี้คือร้านพายของคุณนายเลิฟเวทเนื่องจากเมื่อ 15 ปีก่อนตนเคยใช้พื้นที่ชั้นบนประกอบกิจการร้านตัดผม การจำอดอล์ฟได้เนื่องจากอีกฝ่ายเคยเป็นลูกจ้างของตนมาก่อนจึงเจอกันบ่อย การรู้ว่าหญิงขอทานที่ตนฆ่าแท้จริงแล้วคือกรรยาเนื่องจากเริ่มจำใบหน้าของเธอได้ว่าเป็นคนเดียวกับเมื่อ 15 ปีก่อน เป็นต้น

สังขารขันธ์ หรือ ความคิด: แตกต่างจากสัญญาขันธ์ตรงที่สัญญาขันธ์เป็นกระบวนการคิดที่ไม่ซับซ้อนและ สามารถเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วหลังรับรู้บางอย่างผ่านผัสสะแล้ว ในขณะที่สังขารขันธ์เป็นกระบวนการคิดที่ยืดยากกว่า ต้องวางแผน ตีความ หรือวิเคราะห์ ซึ่งถ้าดูจากในภาพยนตร์แล้ว สังขาร

ชั้นของสวีนี่ที่เห็นได้ชัดมากคือการวางแผนฆ่าผู้พิพากษาเทอร์ปินหลังต้องประสบแต่เรื่องแย่ๆ เพราะอีกฝ่าย และการคิดว่าจะฆ่าลูกค้าด้วยการปาดคอเนื่องจากตนเป็นช่างตัดผมมาหลายปีจึงฆ่าของเรื่องการใช้มีดโกน

วิญญาณชั้น หรือ ผัสสะ: คือความสามารถของตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจในการรับรู้ข้อมูลดิบ หรือคือแค่รับรู้อย่างเดียว ยังไม่มีความรู้สึกหรือความคิดใดๆมาเกี่ยวข้อง ซึ่งกรณีของสวีนี่มีมากมาย เช่น การบาดเจ็บของร่างกายที่ถูกคนของผู้พิพากษาเทอร์ปินตีศีรษะ การที่ร่างกายรับรู้ถึงแรงบีบของอีกฝ่ายขณะถูกจับตัวไป การเห็นและได้ยินเสียงลูกสาวทารกร้องไห้ขณะเกิดเรื่อง การได้ยินเสียงลูกสาววัย 15 ปีซ่อนตัวอยู่ในหีบ การได้ยินเสียงคุณนายเลิฟเวธร้องกรี๊ด หรือการที่เขากลับมายังกรุงลอนดอนแล้วต้องนึกถึงความทรงจำแย่ๆ เป็นต้น

ในมุมมองของผู้วิจัย ชั้น 5 ไม่เพียงแต่ยืนยันว่าสวีนี่มีประสาทสัมผัสที่ช่วยให้รับรู้เหตุการณ์ต่างๆได้เหมือนมนุษย์ทั่วไป แต่ยังเป็นอีกหนึ่งข้อสนับสนุนสำคัญว่าเขามีความสามารถในการไตร่ตรองและวางแผน และเมื่อประกอบเข้ากับชีวิตของเจ้าตัวที่ไม่ได้มีความจำเป็นอะไรที่หลีกเลี่ยงไม่ได้หรือสถานการณ์ที่ถ้าฆ่าคนแล้วสิ่งร้ายๆจะพลิกกลายเป็นดี นั้นยังชัดเจนว่าเขาสามารถเลือกได้ว่าจะเดินเส้นทางไหน คิดได้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรทำ ไม่ได้ถูกบีบบังคับอย่างที่เขาหลายคนรวมถึงนักปรัชญากลุ่มที่ปฏิเสธเจตจำนงเสรีเข้าข้างหรืออย่างที่เขาอ้างในตอนต้นเรื่องว่าตนเป็นสุนัขจวนตรอก

(2) สวีนี่ ที่สอดคล้องกับสังขารชั้น สังขารชั้นเป็นชั้นที่ยืนยันได้ชัดเจนที่สุดว่ามนุษย์มีเจตจำนงเสรีจริง เนื่องจากเป็นส่วนที่ว่าด้วยกระบวนการคิดที่ลึกถึงระดับการพิจารณา การวางแผน การวิเคราะห์และการตีความหลังได้รับรู้บางอย่างผ่านผัสสะแล้ว ผู้วิจัยจึงจะขออธิบายสังขารชั้นของสวีนี่ ที่สอดคล้องในรายละเอียดดังต่อไปนี้

จุดเริ่มต้นของเรื่องราว (การรับรู้ผ่านผัสสะได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ): ในภาพยนตร์มีฉากที่जूคนของผู้พิพากษาเทอร์ปินก็เข้ามาหาสวีนี่จากข้างหลัง เขาจึงไม่รู้ตัว จนกระทั่งโดนของแข็งตีเข้าที่ศีรษะขณะที่ยังอุ้มใจฮันนาอยู่ในอ้อมแขนและลูชก็อยู่ด้วย ณ เวลานั้นสวีนี่ทำอะไรไม่ได้เนื่องจากอีกฝ่ายมีกำลังคนมากกว่า เขาถูกลากตัวออกไปไกลเรื่อยๆ เห็นภาพภรรยาและลูกสาวทารกที่กำลังร้องไห้ตกใจกลัวริบหรี่ลงทุกที จากนั้นเมื่อต้องถูกส่งไปอยู่ในคุก ทั้งที่ไม่มีความผิด เขาก็ต้องทนกับสภาพแวดล้อมที่มีดมนและอุดู๋ ทั้งหมดนี้เป็นการทำงานของตา หู และกาย ต่อมา เมื่อผ่านไป 15 ปีสวีนี่ก็กลับมาที่กรุงลอนดอน ตรงนี้ใจ หรือ ‘มโนวิญญาณ’ เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญแล้ว เพราะเมื่อกลับมาแล้วเขาก็ต้องนึกถึงภาพความทรงจำแย่ๆอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้หรือคือเป็นช่วงเวลาที่เขารับรู้ว่ามีเรื่องราวในอดีตผุดขึ้นมาในหัวความคิดนั่นเอง

สังขารชั้นของสวีนี่ ที่สอดคล้อง: เมื่อต้องรับรู้เรื่องราวแย่ๆ มาหลายปีเริ่มตั้งแต่ถูกทำร้ายร่างกายในขณะที่กำลังใช้เวลากับครอบครัวอย่างมีความสุข ถูกเนรเทศไปไกลถึงออสเตรเลีย ต้องมาติดคุกนานถึง 15 ปีทั้งที่ตนไม่มีความผิด ถูกผู้พิพากษาเทอร์ปินช่วงชิงภรรยาไป ต้องเสียทั้งภรรยาทั้งลูกสาวไป สังขารชั้นของ สวีนี่จึงเริ่มทำงาน ซึ่งในที่นี้คือ การวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนว่าจะเปิดร้านตัดผมใหม่ จะหาทางล่อลวงผู้พิพากษาเทอร์ปินเข้ามาฆ่าเพื่อแก้แค้น จะฆ่าลูกค้าคนอื่นๆที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเพื่อซ่อมมีระหว่างรอผู้พิพากษาเทอร์ปิน และจะทำลายศพด้วยการให้คุณนายเลิฟเวธนำไปเผ่นเนื้อทำให้พ่าย

แน่นอนว่าสังขารชั้นแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง ได้แก่ กุศลมูล (ความคิดฝ่ายดี) และอกุศลมูล (ความคิดฝ่ายชั่ว) ซึ่งผู้วิจัยมองว่าสวีนนี้มีกุศลมูลเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น เพราะกุศลมูลคือการไม่โกรธ ไม่ยึดติด ไม่คิดร้าย และไม่หลงผิด และในฉากที่ย้อนอดีตไปเมื่อ 15 ปีก่อนที่เขายังซื้อเบนจามิน บาร์คเกอร์ เขาก็ยังเป็นคนที่ซื้อและอ่อนโยนอยู่ ไม่มีแว่วว่าจะเป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้นหรือเลือกเส้นทางฆาตกรเลย แท้จริงแล้วดูไม่ค่อยรู้ทันคนและไม่ค่อยสูญเสียด้วยซ้ำ ดังที่ปรากฏในเนื้อเพลงที่สวีนนี้ร้องเกี่ยวกับตนเองตอนต้นเรื่องว่า “ช่างตัดผมผู้ใจเลาและภรรยาของเขา...” ส่วน อกุศลมูลนั้นสวีนนี้มีถึงร้อยละ 90 เพราะเขาทั้งอาฆาตมาดร้าย คิดฆ่าคน ยึดติดกับอดีตและความเจ็บปวดมากเกินไป จนเลือกทางผิดอย่างการเป็นฆาตกรต่อเนื่อง

(3) สวีนนี้ ท้อดด้กับกรรม ในทางพุทธศาสนา 'กรรม' หมายถึงการกระทำ แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ กุศลกรรม (กรรมดี) และอกุศล กรรม (กรรมชั่ว) หากกรรมใดถูกต้องตามหลักคำสอนกรรมนั้นคือกุศลกรรม แต่ถ้าขัดกับหลักคำสอนก็เป็นอกุศลกรรม

สำหรับของสวีนนี้ ท้อดด้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้ดังนี้

(ก) กุศลกรรม เนื่องจากภาพยนตร์เน้นให้เห็นความโหดเหี้ยมของสวีนนี้ ท้อดด้ ฉากของตัวละครนี้เกือบทั้งหมดคือฉากที่เกี่ยวกับการฆาตกรรม ดังนั้นกุศลกรรมที่ผู้วิจัยเห็นในตัวเขาจึงมีเพียงฉากย้อนอดีตตอนต้นเรื่องที่สวีนนี้ร้องเพลงเกี่ยวกับตัวเองเมื่อ 15 ปีก่อนเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายไปแล้วว่าฉากดังกล่าวเป็นฉากที่สวีนนี้ (หรือเบนจามิน บาร์คเกอร์) กำลังใช้เวลาอยู่กับภรรยา (ลูซี่) และลูกสาวทารก (โจฮันนา) อย่างมีความสุข ทำทางและแววดาแสดงถึงความอบอุ่น อ่อนโยน และรักครอบครัวอย่างชัดเจน ทั้งหมดนี้เพียงพอให้ผู้วิจัยเชื่อได้แล้วว่าเขาปฏิบัติตนตรงกับหลักทศ 6 (คำสอนว่าด้วยการปฏิบัติตนต่อความสัมพันธ์ทั้ง 6 รูปแบบอย่างถูกต้อง) ข้อ 'ทิศเบื้องหลัง (หรือปัจฉิมทิศ)' ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา มีใจความสำคัญระบุไว้ชัดเจนว่าสามีกับภรรยาต้องเอาใจใส่ดูแล ซื่อสัตย์และให้เกียรติกัน

(ข) อกุศลกรรม การกระทำต่อไปของสวีนนี้ ท้อดด้คือสิ่งที่ปรากฏเป็นหลักในภาพยนตร์ โดยทั้งหมดจัดเป็นอกุศลกรรม เพราะขัดกับคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างรุนแรง การล่อลวงคนเข้ามาในร้านเพื่อฆ่า: ขัดกับศีลข้อที่ 4 (มุสาวาทา เวรมณี) ว่าด้วยการห้ามเปล่งวาจาเท็จ หลักสัมมาวาจาว่าด้วยการห้ามเปล่งวาจาในทางลบ ได้แก่วาจาเพื่อเจ้อ วาจาเท็จ วาจาหยาบคาย หรือวาจาให้ร้ายผู้อื่น และหลักเมตตา-กรุณา ว่าด้วยการมีจิตใจที่ปรารถนาดีต่อผู้อื่น เพราะในการล่อลวงนั้น สวีนนี้ต้องสร้างเรื่องราวโกหก คนเพื่อพาพวกเขาฆ่าอย่างเลือดเย็น ถือเป็นการใช้วาจาในทางที่ผิดและไร้ความปรานี

การลงมือฆ่าคน: การฆ่าสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือมนุษย์คือกรรมที่มีบาปรุนแรงที่สุดในทางพุทธศาสนา ซึ่งเมื่อผู้วิจัยมองที่กรรมของสวีนนี้แล้ว ผู้วิจัยมองว่าเขาไม่ได้ทำผิดหลักปาณาติปาตา เวรมณี (ห้ามฆ่าสิ่งมีชีวิต) ในศีล 5 เพียงอย่างเดียว แต่ยังผิดหลักพรหมวิหาร 4 ข้อเมตตา (การปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข) และกรุณา (การปรารถนาให้ผู้อื่นไม่เป็นทุกข์) อีกด้วย เพราะการฆ่าในเรื่องเป็นไปอย่างแยบยล โหดเหี้ยม และเลือดเย็น ทั้งยังทำเพื่อสนองความแค้นของตนเองล้วนๆ

นอกจากนี้ พุทธศาสนายังมีคำสอนเรื่อง 'กฎแห่งกรรม (Law of Karma)' ด้วย หมายความว่ามนุษย์เลือกกระทำสิ่งใดก็ต้องรับผิชอบในสิ่งนั้น ต้องรอรับผลที่ตามมา สวีนนี้เองก็เช่นกัน เขาฆ่าคนบริสุทธิ์ตายไปมาก ปล่อยให้ความแค้นอยู่เหนือความมีสติ สุดท้ายก็ต้องยอมรับความเจ็บปวดที่ฆ่า

ภรรยาตัวเองตายกับมือ และถูกฆ่าตายแบบเดียวกับที่เคยทำกับคนอื่น แบบนี้ในทางพุทธศาสนาเรียกว่ากรรมที่เห็นผลในชาตินี้ ส่วนอีกแบบคือกรรมที่เห็นผลในชาติหน้า ในภาพยนตร์ไม่มีปรากฏให้เห็นเนื่องจากไม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องภพชาติวนเวียน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์เพิ่มเติมได้ว่า พุทธศาสนามองว่าการกระทำของสวีนนี้เป็นบาปที่ร้ายแรงมากจนแม้แต่ตายแล้วก็ไม่สามารถชดใช้บาปได้ เขายังต้องตกนรกหมกไหม้ หรือไปเกิดในภพภูมิใหม่และตกอยู่ในชีวิตที่อาภัพ เช่น อายุสั้น ถูกทำร้าย ถูกหลอก เป็นต้น เขาอาจจะมียศเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนไปได้ อาจจะเกิดใหม่เป็นคนอาฆาตมาดร้ายมากจนไม่รู้จักแยกแยะถูกผิดเหมือนเดิม หรืออาจจะเกิดใหม่เป็นคนดีเลยก็ได้ แต่ไม่ว่าอย่างไร ก็ไม่มีทางหนีสิ่งที่ตนเองทำไว้ในชาติก่อนได้แน่นอน

ความคิดเห็นของผู้วิจัย: แม้มนุษย์จะมีความรู้สึกและคิดเป็น แต่การเลือกนั้นก็มีผลมาจากทั้งสภาพแวดล้อม ความจำเป็นส่วนตัว และอื่นๆ อีกมากมายด้วย โดยก่อนที่จะเลือก มนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ มาก่อน แต่สถานการณ์เหล่านั้นก็เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น สิ่งที่จะต้องจริงๆ คือเจตนาธรรมของมนุษย์ สามารถกล่าวให้เข้าใจง่ายๆ ได้ว่า สถานการณ์ต่างๆ เปรียบเสมือนลูกน้องที่มีหน้าที่คอยเริ่มงานหรือหางานเข้าทีม ส่วนเจตนาธรรมเปรียบเสมือนหัวหน้าที่มีอำนาจอยู่ในมือ คอยพิจารณางานและตัดสินใจสิ่งต่างๆ เป็นขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งการพิจารณาและการตัดสินใจจะยากหรือง่ายนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจ มุมมอง และอุปนิสัยของหัวหน้าเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับงานด้วยว่ามีรายละเอียดเป็นอย่างไร เป็นต้นว่ามีปัญหาที่น่าลำบากใจ ความกดดัน หรือความยุ่งยากใดๆ หรือไม่

ในที่นี้ผู้วิจัยต้องการสื่อว่า มนุษย์มีเจตจำนงเสรีอย่างแน่นอน เพียงแต่การเลือกของแต่ละคนไม่ได้เหมือนกันเสมอไป บางคนเลือกได้อย่างง่ายดาย ไร้ซึ่งความลังเล ในขณะที่บางคนเลือกอย่างยืดยาวและเต็มไปด้วยความลำบากใจ หรือบางครั้ง คนบางจำพวกอาจตัดสินใจเลือกในสิ่งที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงแม้จะตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ทั้งหมดนี้เป็นเพราะนิสัยและทัศนคติส่วนบุคคลประกอบกันขึ้นมาเป็นเจตนาธรรม และเจตนาธรรมก็มีอำนาจส่วนใหญ่ ที่ทำให้มนุษย์ตัดสินใจได้ว่าเมื่อเผชิญหน้ากับปัจจัยต่างๆ ซึ่งเป็นอำนาจส่วนน้อยแล้ว เจ้าตัวจะอย่างไรต่อไป ยกตัวอย่างเช่น

กรณีตกอยู่ในสถานการณ์แบบเดียวกัน แต่เลือกทางเดินต่างกัน: (1) ในละครเรื่อง ‘หลงไฟ’ ตัวละครหญิงสองตัวเป็นเพื่อนกัน ฐานะไม่ค่อยดีทั้งคู่ คนหนึ่งมีนิสัยทะเยอทะยาน เลือกเข้าหาผู้ชายมีเงิน และไปเป็นโสเภณีเพราะอยากรวยเร็ว คิดว่ามีเงินมหาศาลแล้วเธอจะมีความสุข ส่วนอีกคน ชอบความธรรมดา มองว่าถึงไม่รวยก็มีความสุขได้ และพยายามใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เอาแค่นี้พออยู่ไม่ลำบาก (2) เด็กชาย ก. และ ข. โตมาในครอบครัวที่มีปัญหาแตกแยกเหมือนกัน เด็กชาย ก. มุ่งมั่นตั้งใจเรียนหนังสือเพื่อที่จะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งยังทำงานจิตอาสามากมายเพราะอยากเยียวยาความทุกข์ให้ผู้อื่น ไม่อยากให้ใครเจ็บปวดแบบตน ในขณะที่เด็กชาย ข. มีนิสัยเกเร ไม่เคยคิดถึงคนอื่น วันๆ เอาแต่เที่ยวเล่นและก่อเรื่อง ไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ

กรณีที่การเลือกเป็นไปโดยง่าย: ในภาพยนตร์สั้นแนวสยองขวัญเรื่องหนึ่งของผู้วิจัยได้ดูบน YouTube ตัวละครร้ายเคียดแค้นที่นางเอกไม่มีใจให้ตน ชำยงไปรักกับพระเอก ตัวละครร้ายจึงสั่งให้ลูกน้องไปดักทำร้ายพระเอก แต่เนื่องจากพระเอกเคยเป็นทหารมาก่อน มีฝีมือการต่อสู้เป็นเลิศ ลูกน้องของตัวละครร้ายจึงสู้ไม่ได้ ต่อมาตัวละครร้ายจึงลงมือยิงพระเอกตายเอง ผู้วิจัยได้ดูจนจบเรื่อง เห็นกิริยาท่าทางของตัวละครร้ายชัดเจนว่าไม่ได้มีความลำบากใจในการเลือกทำชั่วเลยแม้แต่หน่อย มี

เพียงความแข็งแกร่ง ความอึดอัด ความเห็นแก่ตัว และเจตนาที่อยากกำจัดพระเอกออกไปให้พ้นทาง เมื่อทั้งหมดนี้รวมเข้าด้วยกันแล้ว การตัดสินใจเบียดเบียนชีวิตคนอื่นจึงไม่ใช่เรื่องยากสำหรับเขาเลย

กรณีการเลือกเป็นไปโดยยากลำบาก: ในการ์ตูน ‘โดราเอมอน’ ตอนที่ โนบิตะทำกระຈกของเพื่อนบ้านแตก จึงโดนสั่งให้ชดใช้ แต่เขาไม่กล้าบอกแม่ตรงๆ เพราะก่อนหน้านี้เพิ่งทำคอนแทคเลนส์ของคนอื่นเสียหายจนแม่ต้องเดือดร้อนจ่ายเงินชดใช้ให้เจ้าของไปแล้ว ครึ่งนี้ โนบิตะจึงตัดสินใจว่าจะขโมยเงินแม่ ซึ่งฉากดังกล่าว โนบิตะแอบย่องเข้าไปในบ้านแล้วเปิดตู้หยิบเงินไป สีน้าแววตาดูลำบากใจตลอดทาง และเมื่อหยิบเงินได้แล้วเขาก็วิ่งหนีไปพร้อมร้องไห้สะอึกสะอื้นและพูดขอโทษแม่ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าเขาไม่ได้อยากขโมยเงินแม่เลย การตัดสินใจลงมือทำไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับเขา เรียกได้ว่าเป็นการเลือกที่ฝืนใจ ไม่ใช่ไม่มีทางเลือก เขาจะอ้างว่าเพราะกลัวแม่ดุเลยต้องขโมยไม่ได้

จากกรณีทั้งหมดนี้จะเห็นได้ชัดเจนว่า ภูมิหลังหรือเรื่องราวของบุคคลหรือเป็นเพียงจุดเริ่มต้นจริงๆ บุคคลรับรู้สถานการณ์ต่างๆ ได้ แต่สถานการณ์เหล่านั้นไม่ใช่รีโมทคอนโทรลที่เมื่อกดปุ่มแล้วจะสั่งให้ตัวบุคคลเข้าไปในทิศทางนั้นได้ อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ตัวบุคคลเองทั้งหมด ผิดชอบชั่วดีก็อยู่ที่เจ้าตัวจะพิจารณาเอง ไม่สมควรจะอ้างว่าเพราะเจอเรื่องเลวร้ายมา เพราะเจ็บแค้นใจ เพราะไม่พอใจจึงต้องทำแบบนี้

ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยทำให้เห็นพลังของปรัชญาในการวิเคราะห์ปัญหาที่ยากๆ ในทางจริยธรรม ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นพลังของแนวคิดเรื่องเจตจำนงเสรีของชาร์ตและพุทธศาสนาเถรวาทว่าสามารถให้ความเห็นที่มีเหตุผลในการพิจารณาปัญหาเรื่องเจตจำนงเสรี ปัญหาเรื่องเจตจำนงเสรีเป็นปัญหาเก่าแกในทางปรัชญา จากงานวิจัยนี้ เราจะเห็นว่า ทศนะของชาร์ตและพุทธศาสนาเถรวาทที่ผ่านการตีความอย่างละเอียดและรอบคอบที่สุดแล้ว ได้ช่วยให้เราเข้าใจปัญหาเรื่องเจตจำนงเสรีผ่านตัวละครในภาพยนตร์ที่ชื่อวินนี่ ท้อดด์ อย่างไร ดังแผนภาพต่อไปนี้

แนวคิดของชาร์ตและพุทธศาสนาเถรวาท ➡ การวิเคราะห์ทางปรัชญา ➡ ความเข้าใจปัญหาเรื่องเจตจำนงเสรีที่ลึกซึ้ง

สรุป

นักปรัชญากลุ่มที่ปฏิเสธเจตจำนงเสรีมองว่าพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้มาจากการเลือกของเจ้าตัว แต่มาจากการถูกสภาพแวดล้อมหล่อหลอม ดังนั้นหากต้องการให้มนุษย์เปลี่ยนพฤติกรรมก็ต้องปรับสภาพแวดล้อม เพราะหากสภาพแวดล้อมดีพฤติกรรมมนุษย์ก็จะดีตาม นอกจากนั้นมนุษย์ยังไม่สมควรถูกกล่าวโทษหรือต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเองด้วย แต่ควรได้รับความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจ เนื่องจากถือว่า ไม่ใช่การกระทำโดยสมัครใจ ซึ่งหากเป็นกรณีของวินนี่ ท้อดด์ก็หมายความว่าเขาไม่ได้เลือกที่จะเป็นฆาตกร แต่เขาถูกสถานการณ์ที่โหดร้ายบีบบังคับให้เป็น ดังนั้นหากไม่ต้องการให้เขาฆ่าใคร ก็ต้องปรับที่สถานการณ์ของเขา และเขาไม่สมควรถูกประณาม ไม่สมควรถูกลอบสังหารในฉากจบ ทุกคนควรเห็นอกเห็นใจเขา ในขณะที่ชาร์ตและพุทธศาสนา มองว่ามนุษย์มี

อิสระในการเลือกจริง โดยชาร์ตกล่าวว่ามนุษย์หนีเสรีภาพของตนไม่พ้น มนุษย์เลือกได้เสมอ และต้องรับผลจากการกระทำของตนเองเสมอด้วย ส่วนพุทธศาสนาแม้ไม่มีทฤษฎีเรื่องเจตจำนงเสรีโดยตรง แต่ก็มีการสอนเรื่องความไม่เที่ยง ชันธ์ 5 และกรรม ที่ทำให้เห็นได้ว่ามนุษย์คือสิ่งที่ผันแปรง่ายที่สุด เนื่องจากมีปัญหา มีความรู้สึกนึกคิด สามารถวางแผน ไตร่ตรอง และตัดสินใจได้เอง ดังนั้นทั้งชาร์ตและพุทธศาสนาจึงมีมุมมองต่อพฤติกรรมของสวีนี่ ที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า เขาก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง มีสติปัญญา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตัวเอง มีทัศนคติเป็นของตัวเอง ดังนั้นการที่เขากลายเป็นฆาตกรจึงเป็นความสมัครงใจทั้งหมด ไม่ใช่การถูกบีบบังคับแต่อย่างใด เขาเลือกได้แน่นอน และต้องยอมรับผลจากการเลือกของเขาด้วย

ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับนักปรัชญากลุ่มที่ปฏิเสธเจตจำนงเสรี เนื่องจากในชีวิตจริงมีหลายคนมีพฤติกรรมที่ขัดกับปัจจัยแวดล้อม บางคนประพฤติตัวดีทั้งที่อยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี ในทางกลับกัน บางคนประพฤติตัวไม่ดีทั้งที่อยู่ในสภาพแวดล้อมดี ดังนั้นการที่นักปรัชญากลุ่มนี้อ้างว่าสภาพแวดล้อมมีบทบาทในการหล่อหลอมพฤติกรรมของมนุษย์จึงไม่จริงสำหรับผู้วิจัย

ส่วนแนวคิดของชาร์ตและพุทธศาสนานั้น ผู้วิจัยมีจุดโต้แย้งเพียงเล็กน้อย ได้แก่ 1) คำพูดของชาร์ตที่ว่า “มนุษย์ถูกสาปให้มีเสรีภาพ” นั้นดูมีความหมายที่ขัดแย้งกัน ตรงที่การถูกสาปคือการถูกทำให้อับจนหนทาง ในขณะที่เสรีภาพหมายถึงการมีอิสระ ไม่ถูกบังคับ 2) การที่พุทธศาสนาสอนว่าใครกระทำความดีโดยจะต้องได้รับผลเช่นนั้นเสมอ ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยเท่าไรนัก เนื่องจากในชีวิตจริงมีผู้ที่กระทำความดีแต่ได้สิ่งเลวร้ายตอบแทน มีผู้กระทำความเลวร้ายแต่ได้สิ่งที่ดีตอบแทนมากมาย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังคงชื่นชอบและเห็นด้วยกับสาระหลักของทั้งสองแนวคิดนี้เป็นอย่างมาก แม้สิ่งที่ชาร์ตกล่าวจะดูเหมือนเป็นการยึดยึดเล็กน้อยตรงที่เลือกใช้คำที่เด็ดขาดอย่าง “ถูกสาป” และแม้ผู้วิจัยจะไม่ค่อยเชื่อในความยุติธรรมของกฎแห่งกรรมตามที่พุทธศาสนาสอน แต่ผู้วิจัยก็เชื่อว่ามนุษย์มีสติปัญญา มีเสรีภาพ ในการเลือกจริง และทุกการเลือกย่อมมีผลลัพธ์ตามมาเสมอ ส่วนผลลัพธ์จะเป็นอย่างไรนั้นเราไม่อาจล่วงรู้ได้ เนื่องจากมีหลายปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของเรา บางครั้งเราอาจได้ผลลัพธ์ที่สมกับการกระทำของเรา บางครั้งอาจได้ผลลัพธ์ที่สวนทางกัน แต่ถึงกระนั้น ผู้วิจัยก็มองว่ามนุษย์ควรเลือกสิ่งที่ดีและละเว้นสิ่งที่ผิดเสมอ เพราะแม้เราจะคาดการณ์ผลลัพธ์ไม่ได้หรือผลลัพธ์ไม่เป็นดังที่ควรจะเป็น แต่อย่างน้อยการที่มีความดีอยู่กับตัวก็ทำให้จิตใจเราเป็นสุขได้มากกว่าตรงกันข้าม หากเรามีความเลวร้ายอยู่กับตัว แม้ภายนอกจะได้ผลลัพธ์ตามใจปรารถนา แต่ในเบื้องลึกของจิตใจย่อมต้องเต็มไปด้วยความขุ่นมัว ไร้ซึ่งความสงบ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ข้อเสนอแนะเชิงการใช้ประโยชน์: งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ตามทัศนะของชาร์ตและพุทธศาสนามีเจตจำนงเสรี ทัศนะนี้สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตของมนุษย์และสังคม
- 2) ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัย: งานวิจัยนี้เป็นตัวอย่างการใช้แนวคิดทางปรัชญาเพื่อศึกษาภาพยนตร์ ผู้ที่สนใจศึกษาปรัชญาในภาพยนตร์อาจใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Harris, Sam (2012). *Free Will*. New York: Free Press.
- Sartre, J. P. (2020). *Being and Nothingness*. Translated by Sarah Rishmond. London: Routledge.
- Skinner, B. F (2002). *Beyond Freedom and Dignity*. New York: Hackett.

